

Streszczenie

W pracy przeanalizowano artykuły z polskiej prasy medycznej i rozdziały z podręczników medycyny z okresu dwudziestolecia międzywojennego (1918-1939) dotyczące leczenia chorób tarczycy. Porównano je z aktualną wiedzą medyczną z zakresu tyreologii. Wartość merytoryczna tych publikacji jest ogromna, wciąż aktualna, pomocna w pracy współczesnego endokrynologa, a często zapomniana. Dotyczy to zwłaszcza profilaktyki jodowej w zapobieganiu wola i chirurgii tarczycy. Większość autorów cytowanych artykułów zginęło w czasie II wojny światowej. Dzięki tej pracy nazwiska tych lekarzy powrócią do pamięci współczesnych lekarzy. We wstępie do pracy przedstawiono sytuację polskich ośrodków medycznych po Pierwszej Wojnie Światowej. W pierwszym rozdziale omówiono historię rozwoju wiedzy o tarczycy od czasów antycznych do początków XX wieku. W kolejnych rozdziałach tematycznie zestawiono artykuły z: fizjologii tarczycy, profilaktyki wola, chirurgii tarczycy, leczenia zachowawczego chorób tarczycy, tyreologii dziecięcej, onkologii tarczycy, ginekologii i kazuistyki.

Abstract

The author reviewed the articles on the treatment of the thyroid gland conditions published in the Polish medical journals and Polish medical manuals from the period of 1918-1939 (twenty years between the First and Second World War). The content of these articles was compared with the current knowledge on tyreology. The significance of these publications from the period of 1918-1939 is nearly forgotten. However the value of the presented advances is huge, the knowledge is still applicable and helpful in the current endocrine practise. In particular, the articles about the iodine prophylaxis of goitre and the thyroid surgery are still relevant and very interesting.

Most of the authors of the quoted articles perished during the Secon World War. This thesis helps to commemorate their names and their actual contribution.

In the introduction the author outlined the situation of the Polish medical establishments after the First World War. Chapter One offers the „history of thyrod gland” from the ancient period to the beginning of XX century. The following chapters describe articles about: the physiology of thyroid gland, prophylaxis of goitre, thyroid surgery, non invasive treatment of thyroid diseases, pediatric thyreology, oncology, gynecology and the rare diseases of thyroid gland published between 1918-1939.